

Kesellä kesää

Minun ei pitänyt tätä ääneen sanoa, mutta ensi maanantaina päivä alkaa jo lyhettä. Onneksi valoa kuitenkin riittää ja kesää ja poutaa on vielä yllin kyllin jäljellä. Ei lannistuta!

Sanaristikko muodostuu sanoista, jotka ratkojan on keksittävä vihjeiden perusteella. Laatijan vastuulla on sanoittaa ristikko hyvillä sanoilla ja vihjeittää nuo sanat sellaisilla vihjeillä, että ratkojalla on mahdollisuus keksiä ratkaisu.

Aina laatija ei onnistu omissakaan tavoitteissaan vaan tulee valinneeksi ratkaisusanaksi huonon tai heikon sanan. Huono sana on ja pysyy oikeassa ratkaisussa eikä sitä pelasta parhaista parhainkaan sanallinen vihje, saati kaunis kuvavihje.

Huonoja ratkaisusanoja ovat esimerkiksi todella harvinaiset murreilmaisut, harvakseltaan päivänvalossa patsastelevat julkisuuden henkilöt tai laatijan keksimällä keksimät teennäiset yhdyssanat. Nokkeluus ja sanoilla kikkailu voivat joskus mennä sen hiuksenohuen rajan yli, jonka toisella puolella ratkoja äänestä kääntämällä sivua.

Keskin kertaisen sanan voi laatija vielä pelastaa hyvällä ja oivaltavalla vihjeellä. Kaikkein paras ratkontaelämys ratkojalle

tulee, kun sekä sanasto että vihjeet ovat hyviä tai parhaimmillaan loistavia.

Laadinta ei ole se taiteenlaji, jossa lopulista teosta on aikaa ja resursseja hioa niin täydelliseen lopputulokseen, ettei mitään valuvikoja tai säröjä jäisi. Suurin osa ristikoista laaditaan jonkinlaisen aikataulukkiireen tuoksinassa ja lopputulos sisältää aina joitain kompromisseja.

Laatijan työ on jatkuvaa tasapainoilemista pienten ja suurten muutosten kanssa. Laadinnan edetessä joudutaan tekemään useita pienempiä tai suurempia viilauksia, höyläyksiä tai jopa sahausia. Lopullinen hionta tapahtuu vihjeiden avulla.

Ristikkoa taiteillessaan laatija saattaa joutua uhraamaan parhaan mahdollisen perussanaston vaikkapa siihen, että ristikkoon halutaan juuri tietyt pääkuvauseet. Lauseisiin on keksitty joku nokkeluus, sanaleikki tai muu kielellinen kikkailu, joka halutaan tuoda ratkojan löydettäväksi.

Kun ratkaisulauseet on lyöty lukkoon, niitä ei ihan helposti joko haluta tai pysyttyä ratkaisevasti muuttelemaan laadinnan edetessä.

Hyvät ystävät! Nautitaan keskikesän juhlasta, juhannus on vain kerran vuodessa ja tämä ohikiitävä hetki on monille vuoden parasta aikaa. Pidetään mieli kirkkaana ja kynät terävinä, satoi tai paistoi!

Pasi Paavilainen

pasi.paavilainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoaiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi